

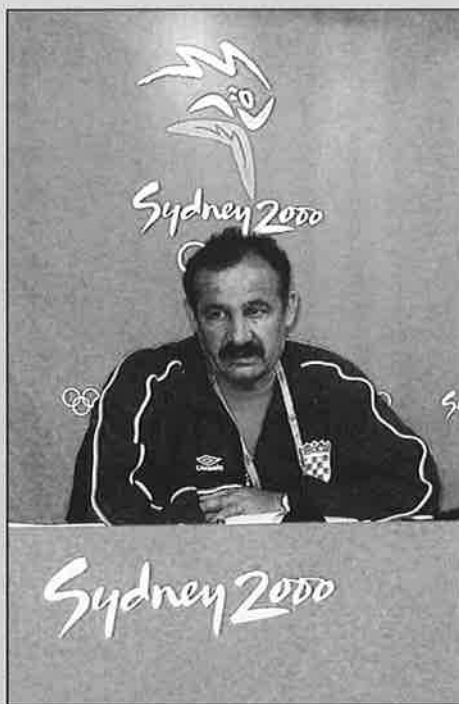
Legenda za života, legenda zauvijek

KLEČAO JE, ALI NIKAD NIJE POKLEKNUO. NI KAO SPORTAŠ, NI KAO DUŽNOSNIK
NIKAD SE NIJE PREDAVAO. ZA NJEGA NIKAD NIJE BILo UNAPRIJED IZGUBLJENE BITKE

Zdenko Matičić

Uz mnogo sportskih, Matija Ljubek je dobio i nekoliko životnih bitaka. Dvostruki olimpijski pobjednik (Montreal 1976. i Los Angeles 1984.) i četverostruki svjetski prvak (Beograd 1978. i 1982., Tampere 1983. i Mechelen 1985.) u kanuu, Matija Ljubek je preživio tešku prometnu nesreću u siječnju 1991. godine, nakon koje mu je tri mjeseca život visio o koncu. Potkraj studenoga iste godine, pukim je slučajem (zaustavio ga je telefonski poziv) izbjegao granatu koja je eksplodirala nedaleko njegova kafića "Kanu M" u Belišću. Preklani se othrvao virusnoj upali pluća, koja je za njega bila opasna zbog hepatitisa, što ga je naknadno također zalijećio. No, kobnoga 11. listopada 2000., ni tjedan dana nakon povratka s posljednje velike sportske misije, s Olimpijskih igara u Sydneyu, a nešto više od mjesec dana do svoga 47. rođendana (22. studenoga), jednostavno nije imao izgleda. Na izlazu iz obiteljske kuće njegova šogora Ive Vukovića, negdašnjega nogometaša, pokosili su ga hici drugog šogora čije se ime zaslužuje naći samo u crnim medijskim kronikama...

Matijino je ime najčešće bilo samo na stranicama koje su slavile vrhunske sportske doseg. Tako je bilo od 1975. i prve svjetske medalje u kanuu jednokleku na 10.000 metara, do 1984. te zlata i srebra u kanuu dvokleku sa Zemuncem Mirkom Nišovićem na 10.000 i 1000 m. Dotad uspješan sportaš, Ljubek se pretvara u neumornog sportskog djelatnika. Savjetnik, trener, predsjednik u svom klubu Belišću, dugogodišnji funkcionar

Šef misije Hrvatske olimpijske delegacije u Sydneyu - posljednji Matijin zadatak

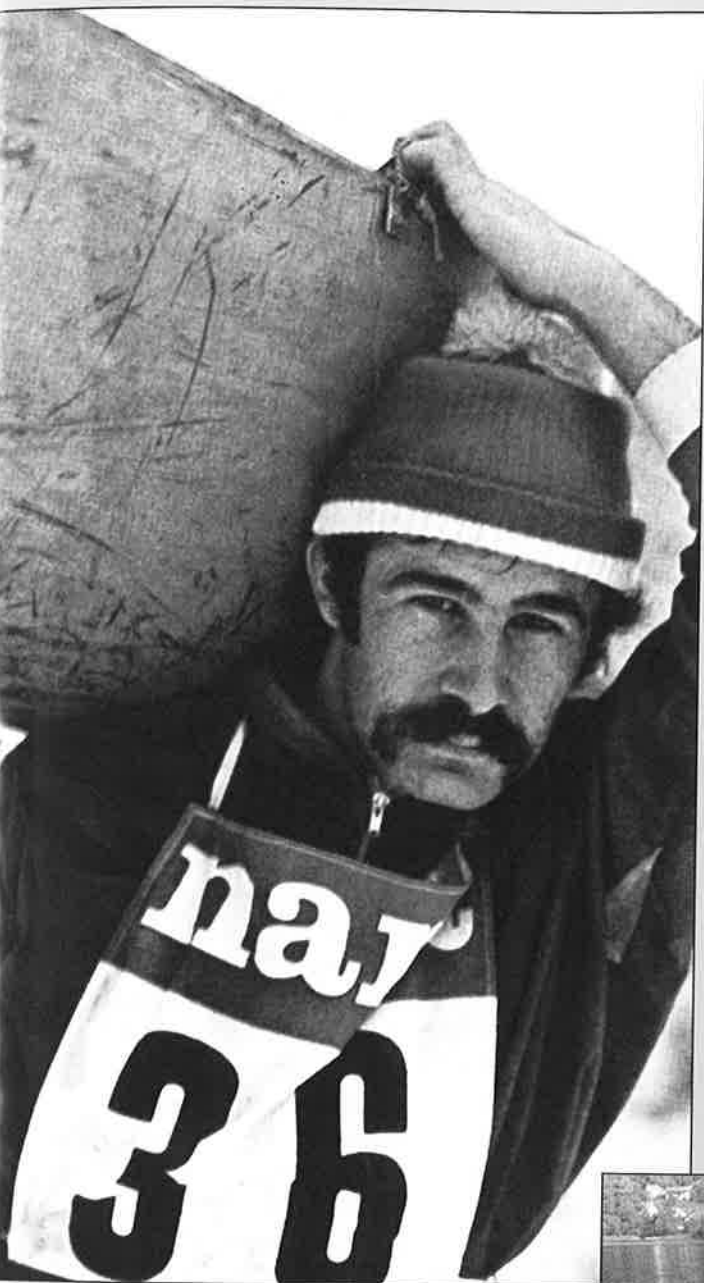
Hrvatskog kajakaškog saveza (dvije godine i predsjednik), jedan je od osnivača i prvih potpredsjednika Hrvatskog olimpijskog odbora (10. rujna 1991.). Nakon toga je prvi predsjednik Odbora za dodjelu Nagrade dr. Franjo Bučar kojom je i sam, za životno djelo, posmrtno nagrađen prošle godine. Od listopada 1996. bio je izvršni, a od veljače 1999. direktor multi-sportskih aktivnosti HOO-a.

Iz ove skice za portret ponajboljega hrvatskog sportaša svih vremena (četiri medalje s OI, 10 sa SP, stotine medalja s balkanskih i mediteranskih igara, državnih prvenstava), nekome bi se moglo učiniti da je u toj tridesetogodišnjoj sportskoj i dužnosničkoj karijeri sve išlo glatko,

"kao po loju", kako bi rekli Matijini Slavonci. A samo on, obitelj mu, uski krug klupskih i reprezentativnih suputnika znali su koliko je znoja bilo iza svake od medalja, koliko neprospavanih noći iza mnogih dužnosničkih odluka.

U kanuu se našao gotovo slučajno. Nakon što se neobvezno bavio nogometom, na prve ga je zaveslaje nagovorila klupa iz Gupčeve u Belišću, koja je već imala koji mjesec staža na Dravi. No, kad je zapeo, napose nakon što je odslužio vojni rok u zimi 73/74, više se nije dao zaustaviti.

Već ljeta 1974. godine, samo zbog inata ljudi iz Kajakaškog saveza SFRJ (tražili su da njegov klub plati pola troškova) nije otišao na SP u Meksiku. A onda se zainatio on. Već iduće godine, na SP u Beogradu, na iznenađenje brojnih sportskih novinara, izveslao je svoju prvu

Uvijek nerazdvojan s kanuom

Klečao je u svome čamcu tisućama i tisućama kilometara, dovoljno da opaše kuglu zemaljsku, ali ne zato da bi brže veslao - kako je to utvrdio neupućeni tv-komentator za one zlatne montrealске utrke - nego zbog - pravila. Klečao je, ali nikad nije pokleknuo. Ni kao sportaš, ni kao dužnosnik nikad se nije predavao. Za njega nikad nije bilo unaprijed izgubljene bitke. Ali, uvijek je sportski priznavao poraz, čestitao suparniku kojemu je na ponekoj utrci bolje išlo. Zato je imao brojne prijatelje, pa i među najljucim suparnicima. Prvi i najveći među njima bio je mađarski velikan kanua Tamasz Wichman. S njim je godinama zajedno trenirao, gubili su i dobivali dvoboje, ne samo na stazi, nego i u savezima, pa opet nisu dopustili da ih to razdvoji. Neki od njih su, baš kao i Matija, visoko dogurali i nakon natjecateljske karijere. Rumunji Ivan Pacajkin i Rus Aleksandar Rogov do potpredsjednika nacionalnih olimpijskih odbora, a Mađar, Istvan Vaskuti kajakaškog saveza. U nacionalnim su vrhovima i Ivan Klementiev u Litvi, Miroslav Haviar u Češkoj. I dama među njima - Poljakina Kalina Pikula, glavna je tajnica državne i članica Ureda europske kajakaške asocijacije.

Ali, nije Matija ostavio samo dokaze sportskih i dužnosničkih uspjeha, nije ostavio samo sportske medalje, pokale i brojna najviša društvena priznanja (Sportaš Jugoslavije i Hrvatske, Nagrada AVNOJ-a ...), sjećanja i uspomene. Legenda za života otišla je u povijest, ali za prezime Ljubek još će se i te kako čuti. Njegovim je stopama krenuo mlađi od dvojice sinova, Nikica (20), istina, sad bez očeve podrške i savjeta, ali bar s jednim od njegovih trenera, Mađarom Lazslom Kovacsem.

Sva zлата u jednom čamcu. Ljubek i Mirko Nišović s Matijinih sinovima Matkom i Nikicom

broncu, a njegov je učinak u idućih desetak godina uglavnom poznat. Manje je znano da je vitrina, ionako prepuna odličja, mogla biti bogatija ili barem nešto sjajnija. I bila bi, da Matija nije bio "mister dvije stotinke sekunde", trenutak dok udariš dlanom o dlan, što je u njegovu kanuu "sam vrh čamca". Zbog te je razlike na OI u Montrealu u C-1 na 500 metara osvojio "samo" broncu (srebro za Kanadanina Wooda), četiri godine kasnije, na OI u Moskvi, s Nišovićem je u C-2 na 1000 m za toliko ostao bez medalje, na sportašima najtužnijem četvrtom mjestu (bronca za ruski dvoklek Jurčenko-Lobanov), pa godinu nakon toga na SP u Nottinghamu, gdje mu je broncu ispred nosa, u posljednjem zaveslaju, oteo Čeh Vrdlovec.